

Karl Nolsøe skrifvar:

Fiskivinnan í Namibía bjargingarroynd

Í 1990 vann Namibía sér sjálfstýri og fann sínar fyrr so ríku fiskigrunnar avoyddar av útlenskari ránsveidu.

Meðan fyrr vóruð landaði 1,6 mill. tons av sardinum og ansjosum, vóru landingarnar nú minkaðar niður í 40.000 tons.

At kalla eingin lýsingur veiddist har, har fyr stuttum 350 - 400.000 tons var vanligur ársfongur.

Hummaraveiða var einans 100 tons móti 13.000 tonsum metárin.

Grunnamir vóru avoyddir og rændir av fiskiflotum úr Spaníu, Sovjet, Portugal, Suðuraftika, Rúmeníu og Bulgariu. Meðan Namibía av røttum skuldi verið rík fiskitjóð, hæn sjálfstýrið litið at veiða.

Viljin til broytingar

Sjálvst aftaná ránsveidu var

fiskivinnan treytin fyr týðningarmesta útlutnings-íðnaði næst námsvinnu, og 446 milliónir rand (159 US Dollars) var hennara partur av bruttótjóðarinntøkuni í 1992.

"Grova ovurfiskingur var so týðningarmikil, at triðja samtykta lógin í Namibía aftan á frígering var um ásetan av 200 fjórðingsóki, har veiða uttan serloyvi var bannað" sigur ráðharrin fyr fiskivinnu.

Men fiskiflotar, sum sektarleysir høvdu veitt undir veika eftirliti hjá "The international Commission for The Southatlantic Fisheries", hildu áfram við ránsveiduni, aftaná at lógin var samtykt og kunnigjörd.

"Teir tóku okkum ikki í álvara og trúðu ikki, vit høvdu vilja og evni at verja rettið okkara."

"Vit høvdu hvørki her-

skip ella verndarför, men nýttu helikoptarar at leggja hald á fiskiskip.

Nakrar manningar vóru íðymdar bót, för, veiða og reidskapur varð tiki.

Næsta týðningarmikla málið var ætlanin at byggja upp fiskivinnu-íðnaðin.

Fyri at búskaparfyrimunurin kundi verða sum mestur, skuldi hetta gerast næstan einans við privatari lut-tøku.

Íløgumøguleikarnir skuldu vera dragandi hjá teimum, ið ætla at byggja fiskiför og virkir í Namibía. Íløggingargrunnur er uppá 100 mill. dollars.

Serstakliga góð eru útlitini hjá teimum, ið ætla sær at byggja virkir til framleiðslu av frystum hvítfiski.

Stýring

Atburður til fremjan og endurnýggjan av landsins

fiskiríkið skal millum annað verða við avmarkan av loyvðari veiðu. Stovns-vøxtur og veiðuloyvi skula fylgjast. Henda ætlan eydnast, og við varsemi er tað longu møguligt, undantikið hummarar, at veksa um veiðukvotur fyr sardinir og lýsing. Síðst í hesi öld verður ætlandi rokkið á mál fyr størstu áhaldandi veiðu. Síðan fara ikki at verða loyvðar størri nøgdir, fyr at stovnurin ikki skal troystast meira enn hann endurskapast.

"Kvotur okkara eru strammar nú, men góðar í longdini. Jú minni veiða nú, skjótari røkkur stovnurin størstu áhaldandi veiðunøgd, sigur ministarin.

Fyrst verða kvotur latnar namibiskum bátum og ánarum, men ikki loyvist at selja tær til útlendingar, undan loysingini var mestu fiskurin virkaður umborð á útlenskum íðnaðarskipum. Nú verður miðjað ímóti at byggja virkir við staðfastari arbeiðsmegi. Fiskiför við kvotum høvdu figgjarsamband við virkir, hetta loyvist ikki meira, so virkir verða noyðdar at keypa fisk, hvarey vilja til marknaðarpris. "Nú gevur íðnaðurin arbeiði til 6000 fólk, men hevur møguleika at vaksa hetta talið til 20.000", sigur ministarin.

"Met verður, at um 30.000 útlendingar ovurfiskaðu grunnar okkara undan loysing."

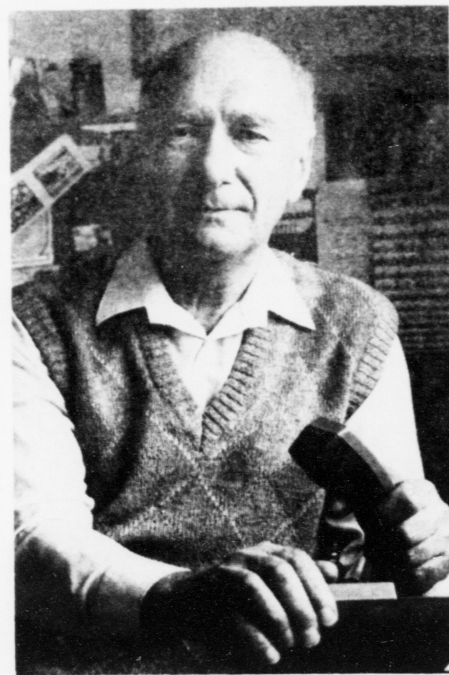
Útlutningar

Tá fiskanýtslan er lítil í Namibía, hevur marknaðurin vakstrarmøguleikar, sambært "Lomé sáttmálan" hevur landið rett til tollfríða útlutlan til EF-marknaðin.

Sostatt hava útlýtarir marknað fyr allari teirra veiðu og úrdrátti, møguleikar eru fyr virðisveksan av vanligari veiðu. Dósasardinur seljast bíliga sum týðandi partur av matnýtsluni hjá suðurafrikanskum minuarbeidarum. Øðrvísi viðgjörður og pakkaður kundi hesin fiskur verði efturspurður sum vælsmakandi vora til munandi betri pris í Europa.

Onnur havdjör

Namibía hevur um 750.000 kópar ella sum helvín av fólkunum. Teir ætlast at eta um 1,5 mill. tons av fiski

árliga, ella væl meiri enn øll veiðan hjá fiskivinnuni, tá hon einaferð verður at røkka fullum veiðimøguleika.

Fyri at avmarka vøxturin verða um 42.000 kópar tiknir árliga. Ministarin fyr fiskivinnu og umhvørvið sigur: "Tá tú hevur ábyrgd av tollgongd og tekur vernd av hesum, ger tú ikki mun millum ymisk liv í havi-

num."

Í sjálvum sær er kópurin virðismikið tígong og eingin kropslutur verður spiltur.

Eftirspurningureftir kópapelsum økist, kópálýs-ið fær góðan pris og restin av kroppinum verður selt sum fiskamjøl.

26.7.1993
Karl Nolsøe

Til sølu

Ein Suzuki Swift, árg. 1985, til solu fyr 25.000 kr..

Tlf. 13076

Rocky jeepur

selist bíliga.

Tlf. 13817

Hyggið her

Hevur tú ein konteynara, sum tú vilt sleppa av við, skriva so til

Bill. mrk. 0570

YNSKIST

Hús ella stór íbúð nær miðbýnum ynskist til leigu.

Billmrk. 145